FEBRUARI 1998

STICHTING

FORT ORDONNANS

UITGAVE: NEDERLANDS KUSTVERDEDIGINGSMUSEUM 'FORT AAN DEN HOEK VAN HOLLAND'

Voor een proefperiode van drie maanden:

Twee rondleidingen op de zondagmiddag

Het jaar 1997 is afgesloten met een bezoekersaantal dat -net als in 1996 - rond de 18.000 ligt. Uiteraard is het bestuur daar tevreden over. "Maar", verwacht voorzitter Wil Meier,"we hopen 1998 af te kunnen sluiten met een nog hoger bezoekersaantal. Dankzij de rondleiders, die het initiatief hebben genomen om vanaf 11 januari iedere zondag rondleidingen te houden. Het zijn er twee. De eerste begint om 12.30 uur en de tweede om 14.30 uur."

"Wij willen de identiteit van het Fort wel behouden", zegt voorzitter Wil Meier.

FOTO: WIGENER SUTHOFF WEEKBLADEN

De belangstelling voor die rondleidingen is naar verwachting behoorlijk groot. "Als je zag hoe vaak er mensen voor het Fort stonden op de zondagen dat we gesloten waren, dan kan het niet anders of het wordt een succes." Op de eerste zondag kijken de Fort-medewerkers in ieder geval met veel genoegen terug. Het was ongekend stralend weer. Dan zou je denken dat mensen vooral naar het strand gaan. Maar nee. Hele gezinnen kwamen naar het Fort om mee te lopen met een van de rondleiders. Met name de tweede rondleiding was qua deelnemers een ongekend succes. De eerste, om half een, trok zo'n mannetje of twintig. En ook daar was iedereen dik tevreden over. "Het is", zo een van de vrijwilligers zeggen, "natuurlijk ook een tamelijk vroeg tijdstip voor de zondag."

Noodzakelijk

Even naar verwachting dit jaar stijgend bezoekersaantal is niet alleen een pluim op de hoed van alle vrijwilligers, die zich inzetten voor het Fort, het is ook noodzakelijk."Vanwege de financien", legt Wil Meier uit. Er zit nog al wat aan te komen. Zo moeten onder meer de veiligheidsvoorzieningen aangepast worden. Dat kost veel geld. Daarnaast moet ook de geluidsinstallatie worden vernieuwd. Dat heeft alles te maken met de toekomstplannen, waar het bestuur zich al maanden over buigt. "Wij willen het Fort zo optimaal mogelijk gebruiken", zegt de voorzitter. "Het is en blijft een unieke lokatie. Nadat de bestuurskamer volledig is vernieuwd, hebben we er weer een extra kamer bij, die we ook aan anderen in gebruik kunnen geven. We moeten ook, om nog maar even wat te noemen, gescheiden dames- en herentoiletten hebben. Ook dat kost weer geld." Ook het aantal telefoonlijnen moet dringend worden uitgebreid. "En een aparte faxlijn is echt een noodzaak."

Nog niet op de prioriteitenmaar wel op de wensenlijst, staat de aanschaf van een computer met uitgebreide programmatuur. Om alle noodzakelijke vernieuwingen te kunnen financieren, moeten dus de inkomsten omhoog. Meedenkers als alle vrijwilligers zijn, kwamen de rondleiders met het opmerkelijke initiatief om buiten de normale openingsweekeinden om op zondagen rondleidingen te gaan houden. "Als proef, "benadrukt Wil Meier. "Het is wel de bedoeling dat we daardoor in z'n totaliteit meer bezoekers binnen krijgen. Lukt dat niet, wordt het alleen een verschuiving, ja dan heeft het geen zin." Bezoekers hoeven zich niet vooraf aan te melden. Een rondleiding op de zondag kost *f* 5,-.

Bedrijfsplan

Overigens wordt dit jaar ook een bedrijfsplan opgesteld. De verschillende werkgroepen - zoals inrichting, rondleidingen, bar, technische dienst, brandweer en fondsenwerving - gaan begrotingen opstellen en zullen aan de hand daarvan een eigen budget toegewezen krijgen. Elk half jaar of elk kwartaal worden de resultaten voorgelegd aan het bestuur, dat trouwens ook in een andere opzet gaat werken. "We willen een kleiner bestuur, met maximaal 9 bestuursleden, waarbij elk bestuurslid verantwoordelijk is voor een bepaalde werkgroep", legt Wil Meier uit. "Er staat", zegt hij tenslotte, "nog heel veel op stapel. Daarbij vind ik het allerbelangrijkste, dat we het fort als kustverdedigingsmuseum verder kunnen gaan uitbouwen met echter wel het behoud van de identiteit van het fort zelf."

INHOUD

2 Fort-nieuws straks ook via World Wide Web

4 Fort nieuwe lokatie voor geschutskoepel Velzen

5 'Zeehond' komt niet naar Hoek van Holland

Fort-nieuws straks ook via Internet

"Het zal wel eind februari worden", wil Koos Jeremiasse voorop stellen, "maar dan denk ik ook wel zover te zijn, dat het Fort zich op een goede manier via Internet aan heel de wereld kan presenteren."

Koos Jeremiasse is niet alleen vormgever van beroep - hij maakt de Fort Ordonnans op - hij is ook een echte 'computerfreak'. En wie dat is, heeft natuurlijk ook Internet. En dan wil je op een gegeven moment meer doen dan surfen over het net, hoe leuk dat ook is. "Iedereen die een Internet-aansluiting heeft, krijgt vaak van de provider (de Internet-aanbieder) -Kabelfoon in dit geval- de ruimte voor een eigen homepage. Daarop kun je allerlei informatie kwijt. Maar ja, om er nu zomaar van alles en nog wat op te zetten. Daar heeft niemand wat aan. Toen dacht ik dus aan het Fort."
Inmiddels is hij aan het experimenteren geslagen. "Het is niet zo eenvoudig als het lijkt. Zeker als je er iets moois van wil maken. En dat moet het worden natuurlijk want die informatie gaat straks de hele wereld over."

Uitleg

Voor de digibeten (dat zijn mensen die dus niets weten van hoe dat allemaal werkt) een korte uitleg. Door Internet kunnen mensen wereldwijd met elkaar communiceren. Behalve een computer met modem (waarmee de computer weer met de telefoon wordt verbonden) heb je een Internet-aansluiting nodig. Bedrijven -providers heten die - bieden die aan via een abonnement.
Wie eenmaal een Internet aansluiting heeft, kan alle mogelijke en onmogelijke informatie opvragen.
Daarnaast kan ook informatie met andere gebruikers worden uitgewisseld. Dat heet e-mailen.
Degenen die straks via Internet Fort-informatie opvragen, krijgen in eerste instantie de 'Welkomspagina' voor zich. Koos Jeremiasse: "Daarop staan verwijzingen (zogenaamde 'links') naar specifieke Fort-onderwerpen. Vergelijk het even met de Fort-Ordonnans. Op de voorpagina staat vermeld wat er op de verdere pagina's te vinden is. Met één muisklik kan de computergebruiker deze informatie opvragen."
Alle pagina's van de Fort-Ordonnans bij elkaar wordt een 'website' genoemd.
Koos: "In feite zijn de mogelijkheden onbeperkt. Maar de gratis toebedeelde ruimte is dat niet. Dit betekent dus een beperking van het aantal beschikbare pagina's. Wie er meer wil maken, moet daarvoor betalen." Dat wordt dus sponsors zoeken voor het fort...
Ideeën heeft hij genoeg. "Ik zou me kunnen voorstellen dat je een plattegrond van het Fort erop zet. Wie meer over een bepaalde Kamer wil weten, kan dat dan oproepen. Daar zet je dan niet alleen tekst bij, maar ook foto's. Zo kun je nieuw ingerichte tentoonstellingsruimtes laten zien bijvoorbeeld. In feite kun je elk hoekje en elk gaatje van het Fort in beeld brengen. Maar ja, dan heb je wel veel pagina's nodig. In eerste instantie wil ik beginnen met het vermelden van bijvoorbeeld de openingstijden, nieuwsberichten en een stukje geschiedenis. Uiteraard komen ook enkele teksten van deze Fort Ordonnans op Internet te staan."

Actueel

Koos wil de Internet-pagina's van het Fort graag zo actueel mogelijk houden. Vandaar dat hij alvast een oproep wil doen aan iedereen om als er nieuwtjes zijn dat aan hem door te geven. Het liefst via zijn e-mail adres natuurlijk...

Internetadres Fort:
http://www.caiw.nl/~kjeremia@caiw.nl

E-mailadres:
kjeremia@caiw.nl

Adres Koos Jeremiasse:
Van Heijstlaan 4
2674 VB Honselersdijk
(0174) 625919

"We denken aan een sponsordag"

Zonder sponsoring - en daar is iedereen heilig van overtuigd - zou het fort in de afgelopen elf jaar nooit zo'n uniek museum hebben kunnen worden. Dankzij de bedrijven die geld, materiaal of kennis in het fort hebben gestoken, kunnen de vrijwilligers aan het werk blijven. "Wij lopen rond met het idee om jaarlijks een sponsordag te gaan organiseren", vertelt Wil Meier. "Wij willen hen graag op deze manier danken voor hun steun en hen laten zien wat er mede dankzij hen jaarlijks tot stand komt. We moeten de plannen nog uitwerken, maar we komen er zeker op terug."
De sponsors van 1997 waren Alcomij BV te 's-Gravenzande, AVR-Van Eck Containers te 's-Gravenhage; Bos en Duin/W. Kaptein te Hoek van Holland; Brandweer Hoek van Holland; Brandweer Rotterdam; Brouwerij Lindeboom te Neer; Deelgemeente Hoek van Holland; Doe het Zelf Van Dam te Hoek van Holland; Donateurs uit Duitsland, Engeland en Nederland; Drukgroep Maasland BV te Maasland; DSM/EBB Hoek van Holland; Dutch Food & Beverages te Zoetermeer; Van Geest Installaties te 's-Gravenzande; Gemeente Rotterdam; Gemeentelijk Havenbedrijf Rotterdam; GWK te Hoek van Holland; J. van Haaren BV Handelsmij te De Lier; Haegheweide Aannemers BV te 's-Gravenhage; C. de Jong aggregaten te Hoek van Holland; Van Klink VOF Bakkerij te Hoek van Holland; J. Knijnenburg Kassenbouw te Hoek van Holland; Koninklijke Marechaussee te Hoek van Holland; Koninklijk Nederlands Leger- en Wapenmuseum Generaal Hoefer te Delft; Koudijs Aannemersbedrijf te Oud Beijerland; Kuyvenhoven Electrotechnisch Bedrijf te 's-Gravenzande; Van Mierlo Bouwmaatschappij te Maasland; Militair Luchtvaartmuseum te Soesterberg; Minister van Defensie te 's-Gravenhage; Mondriaanstichting; Munitie Technologisch Museum te Amsterdam; Politie Rotterdam Rijnmond; Rapid Pane Glass Industries te Maasland; RISC Educations & Training; Slijterij Madeira te 's-Gravenzande; Stichting Hoeke Gemeenschap te Hoek van Holland; Stichting Menno van Coehoorn te Utrecht; Stomerij Primeur te Naaldwijk; Stout Perspex- en Plasticindustrie te Rotterdam; Tanco Reclame te Naaldwijk; Tuincentrum Stelduinsebos te 's-Gravenzande; Vis & De Haas Betonboorbedrijf te Honselersdijk;

Taart voor vrijwilligers

De Vuurtoren, het Hoekse Nieuws en Advertentieblad, houdt al jaren een buitengewoon leuke traditie in ere. Het gaat om het uitreiken van de 'Taart van de Maand' aan personen die iets leuks of bijzonders hebben gepresteerd. En in december ging de taart naar de Fort-vrijwilligers. Leen van Ooijen, de man achter 'De Vuurtoren': "De grote ploeg van stille werkers in het Fort treedt niet zo vaak op de voorgrond, maar ze doet heel belangrijk werk."

Poortershaven

juli wordt in het Fort een kamer geopend, waarin de geschiedenis van Poortershaven zal herleven. Hans Onderwater en Eric Mostert zijn al maandenlang bezig om de juiste gegevens te verzamelen. Poortershaven was een bunkercomplex annex haven, dat op Hoeks grondgebied langs de Nieuwe Waterweg lag, en waarin eind 1944 de Bibers gestationeerd lagen. De Bibers waren eenpersoons-onderzeeërs. Een uit de monding van de Nieuwe Waterweg opgevist exemplaar is door Fort-vrijwilligers gerestaureerd en behoort nu tot de topstukken van het museum. In de directe nabijheid van deze Biber wordt nu een kamer ingericht waarin de geschiedenis van oortershaven in beeld wordt gebracht. Eric Mostert en Hans Onderwater weten inmiddels welk squadron in aktie kwam tijdens het bombardement van Poortershaven in 1945, het beroemde nr. 617 'Dambuster' squadron. Ze weten hoeveel vliegtuigen eraan mee hebben gedaan en hebben contact met oud-vliegers, die de fort-vrijwilligers voorzien van allerlei historisch materiaal, waaronder foto's.
Het is de bedoeling dat de opening wordt bijgewoond door de Engelse piloten van toen, waarbij zij - als het lukt - de Lancaster van de Battle of Britain Memorial Flight over het Fort en Hoek van Holland zal vliegen. In de volgende Fort Ordonnans komen we hier uitgebreid op terug.
e inrichting van deze Kamer is overigens mogelijk geworden door een gift van tienduizend gulden van het GWK, het Grens Wissel Kantoor, te Hoek van Holland.

Straks komt er vanaf de boulevard langs de Nieuwe Waterweg een toegangsweg naar het Fort. Dat wordt dan ook een verbinding tussen het fort en de nieuwbouw van het reddingmuseum die bij de haven staat gepland.

FOTO: WEGENER SUTHOFF WEEKBLADEN

Onderzeeboot 'Zeehond' is aan slopershamer ten prooi gevallen

De plannen waren prachtig. Het zou ook een unieke publiekstrekker worden. Maar het is helaas niet gelukt om de onderzeeboot 'Zeehond' naar Hoek van Holland te halen. Het zou als museumschip worden ingericht in de directe nabijheid van het Fort. Een werkgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van de Stichting 'Fort aan den Hoek van Holland', het bedrijfsleven, het Gemeentelijk Havenbedrijf Rotterdam en de deelgemeente Hoek van Holland zijn er lange tijd mee bezig geweest. Er moesten voornamelijk nog enkele financiële hobbels genomen worden. Maar nog voor de laatste sponsors gevonden konden worden, werden de plannen al afgeblazen. Het 'waarom' is niet helemaal duidelijk. En terugblikken heeft ook geen zin, omdat inmiddels de snijbranders op de boot gezet zijn.

De Zeehond zou deel uit gaan maken van de 'Maritieme Museale Hoek'. Die heet nu in de nieuwste plannen voor het Waterwegcentrum, alleen nog maar 'museale hoek' en komt er overigens wel.

Het Fort speelt er een belangrijke rol in. Vanaf de Emmaboulevard komt er straks een toegangsweg naar het Fort. Die boulevard langs de Nieuwe Waterweg wordt momenteel opgeknapt. Het wordt een prachtige wandel- en fietsboulevard waarin ook een plaats ingeruimd wordt voor de automobilist die vanuit zijn vierwieler naar de voorbijvarende schepen op de Nieuwe Waterweg wil kijken.
Aan het einde van de boulevard, bij de Berghaven, komt dan de Museale Hoek. Hier is de nieuwbouw van het Reddingmuseum Jan Lels gepland. Het is dan de bedoeling, dat het nieuwe Reddingmuseum en het Fort met elkaar worden verbonden via een wandelpad. Om dat laatste te kunnen realiseren, moet er nog toestemming komen van defensie om de hekken rond het zgn. 'helicopterveld' weg te mogen halen. Dat 'helicopterveld' ligt dus achter het Fort. Dit groene gedeelte kan dan straks getrokken worden bij wat moet worden het waterwegpark. Nu nog bestaat dat park uit kale grasvelden die achter de boulevard -naast het helicopterveld - liggen, maar het is de bedoeling dat het met wat gezelliger groen wordt aangekleed. Ooit zullen hier in het park evenementen worden gehouden. Er is ook plaats voor de dag-recreant ingeruimd.
En al die bezoekers worden straks via die nieuwe toegangsweg geattendeerd op het fort.

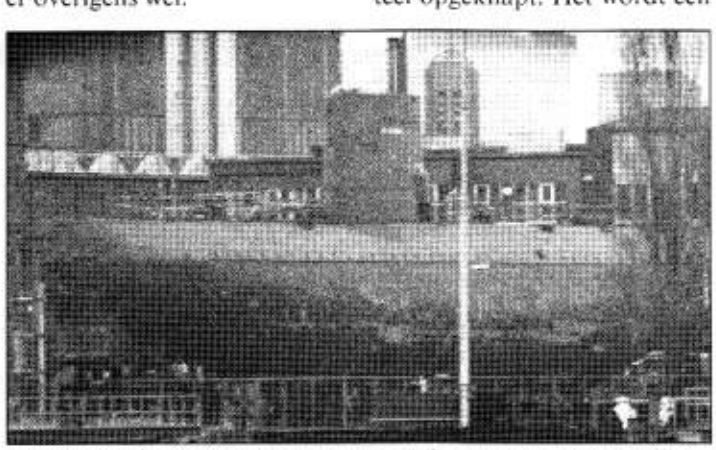

De Zeehond is inmiddels aan de slopershamer ten prooi gevallen.

FOTO: WEGENER SUTHOFF WEEKBLADEN/RONALD STAM

Fort nieuwe locatie voor geschutskoepel uit Velzen

Het was destijds een gigantische klus om de koepel uit het Fort te halen.

Het ziet er naar uit, dat de geschutskoepel uit het voormalige fort bij Velzen, toch naar Hoek van Holland komt. Er wordt al lange tijd over gesproken. Financieel is de zaak nog lang niet rond, maar inmiddels is het fort-bestuur al zover gevorderd, dat er wordt nagedacht over een juiste plaats. De vraag is of deze koepel op het voorterrein van het fort moet komen of aan de kant van de Emma-boulevard - zeg maar bij de Nieuwe Waterweg - als extra aandachtstrekker.

De pantserkoepel is in 1980 buiten de verkoop van het Fort bij Velzen gehouden en destijds overgedragen aan het Koninklijk Nederlands Leger- en Wapenmuseum 'Generaal Hoefer', waarmee het Fort aan den Hoek van Holland een samenwerkingsovereenkomst heeft.
Het is de enige complete pantservuurmond die nog in Nederland is overgebleven. De koepel met daaronder de originele geschutopstelling - inclusief het Krupp-Gruson kanon van 15 cm 1/24 - weegt 50 ton.

Het kanon werd in 1914 in het Fort bij Velsen - deel uitmakend van de Stelling van Amsterdam - gebouwd en is volgens C.A. Sterk hoogstwaarschijnlijk nooit gebruikt. Sterk - in 1980 werkzaam bij de Genie in Amsterdam - heeft destijds de 'redding' van de koepel beschreven.

Museale bestemming

Oorspronkelijk was het de bedoeling het kanon binnen het fort bij Velsen een museale bestemming te geven. Het Legermuseum zou er dan een dependance kunnen inrichten. De koper van het fort zag dat echter niet zitten. Hij zou in dat geval zijn terrein open moeten gaan stellen voor de museumbezoekers.
Samen met het Legermuseum werd naar een oplossing gezocht. Besloten werd het geheel over te brengen naar een voorlopig onderkomen in Alphen a/d Rijn.
Vooraf werden alle technische details door de Leger Foto- en Filmdienst op foto's vastgelegd, zodat het kanon in de toekomst weer zo getrouw mogelijk zou kunnen worden opgebouwd. Henk Atkins van het Legermuseum verleende als deskundige zijn medewerking. Hij had als dienstplichtig kanonnier dienst gedaan bij de kustverdediging en was bekend met dit soort kanonnen.
Sterk: "Aan de noordkant werd het fort gesloopt. In de ruimte van het kanon kon men in die tijd enkele mannen rond zien sluipen tussen de tandwielen en hefbomen met spuitbussen kruipolie en alle maten sleutels en tangen. Onderdeel voor onderdeel werd het kanon onttakeld. Van d' grote loskomende stukk werden foto's gemaakt."

Veel moeite

Het kostte gigantisch veel moeite om de koepel uit het fort te hijsen.
Er werd eerst een zandweg aangelegd om een hijskraan tot bij de dakrand van het fort te kunnen krijgen. Maar op die manier werkte het niet. De hijskraan moest het dak op. Er moest opnieuw zand worden aangereden. Uiteindelijk lukte het de koepel uit zijn bed te krijgen. "Helaas", zo schrijft Sterk, "ontstonden er enige lichte beschadigingen als gevolg van het feit dat de kraan door het loskomen van de koepel achterover viel en zodoende het onderstel van de koepel tegen de rand sloeg."
En evenveel inspanning kostte het om het geheel van Velsen over te brengen naar het terrein van de Herstelwerkplaatsen in Alphen.
Sterk: "Vanwege de enorme omvang van de koepel - 3.75 m hoog en een doorsnee van 4.25 m - mocht hij niet over de weg getransporteerd worden. Transport over water bleek een mijl op zeven."
Uiteindelijk mocht het transport met militair vervoer plaatsvinden.

Hoek van Holland

Als het geheel naar Hoek van Holland komt, zal er een geheel nieuwe opstelling gemaakt moeten worden. Het wordt een soort klein museum op zich. Dat zal een gigantis karwei worden, zo is op maken uit de woorden van Sterk in 1980: "Wellicht komt het ooit nog eens zover dat het kanon opnieuw zal worden opgesteld. De dan daarmee belaste mensen wacht een klus...."

Hoekse musea gaan samenwerken

De Hoekse musea gaan zich gezamenlijk op de toeristische markt begeven. Om te beginnen komt er een folder met nadere informatie over wat er in de musea te zien is en -uiteraard- de openings- en toegangsprijzen. Zo'n folder zou via de VVV's verspreid kunnen worden.

"We zijn nog in bespreking, maar we denken ook over een passe-partout. Daarmee zouden de bezoekers tegen een aantrekkelijke prijs zowel een kijkje kunnen gaan nemen in het Fort als in het Nederlands Kustverlichtingsmuseum in de oude vuurtoren en het Reddingmuseum Jan Lels met het veerdienstmuseum", zegt Fort-voorzitter Wil Meier. "Misschien moeten we ook de openingstijden op elkaa gaan afstemmen. Dit soort zaken willen we de komende maanden verder gaan bespreken."

Ruim 1100 bezoekers op 'Living History' weekend

"Stormlampentocht voor herhaling vatbaar"

Een van de hoogtepunten van vorig jaar was ongetwijfeld het weekend van 4 en 5 oktober. Precies 1160 bezoekers kwamen toen een kijkje nemen in en om het Fort, waar de SMD, de Stichting Militair Depot, een kampement had ingericht. Deze verzamelaars van militaire objecten zetten hun spullen niet in een museum, maar gaan onder het motto 'Living History' ermee naar buiten. Voor de bezoekers hadden de Fort-vrijwilligers nog iets heel bijzonders op touw gezet,namelijk een 'Stormlampentocht'.

De SMD bestaat nog niet zo lang. Elke particulier die zich bezighoudt met de militaire historie kan zich aansluiten. Voorzitter Piet Vermeulen: "Sommigen verzamelen uitsluitend documenten, anderen houden zich bezig met wapens, met uniformen, met voertuigen, met verbindingsapparatuur. Sommigen gaan heel ver daarin. We hebben leden die net zo lang zoeken tot ze het juiste scheermesje in het juiste naaizakje hebben gevonden."
Buiten op het Fortterrein hadden de verzamelaars dus een kampement ingericht. Daar omheen stonden onder meer de legergroene vrachtwagens te wachten op de bewonderende blikken van de toeschouwers. Binnen in het Fort had een van de leden van de SMD zich achter allerlei apparatuur geïnstalleerd, dat in de Tweede Wereldoorlog was gebruikt door de Engelsen.

Stormlampen

Ook in het Fort zelf was ingespeeld op de 'Living History'. Uiteraard waren de leden van de Société de la Grande Armee weer in hun gevechten gewikkeld. Maar de vrijwilligers van het Fort zelf hadden een unieke manifestatie op touw gezet. Een stormlampentocht. De bezoekers konden net als de soldaten van weleer met een olielampje in de hand een ronde door het fort maken. Op strategische punten hadden de vrijwilligers zich opgesteld om de geschiedenis te laten herleven. "Een ongekend succes", vertelde een van hen. "We hadden om te beginnen zoveel aanmeldingen dat we wel twee avonden lang een tocht hadden kunnen houden. We hebben uiteindelijk ruim 160 bezoekers laten rondgaan. Dit is zeker voor herhaling vatbaar." Overdag mochten de bezoekers ook een kijkje nemen achter de museum-schermen. Zo stonden de deuren open van de brandweerkazerne, het poppenatelier en de drukkerij.

Er was veel belangstelling voor de oude voertuigen van de SMD.

Jonge verzamelaar.

FOTO'S: WEGENER SUTHOFF WEEKBLADPA/RONALD STAM

Overnachting

Overigens werd dit weekend voor een aantal Fort-vrijwilligers wel heel bijzonder. Zij hebben er namelijk overnacht in een van de slaapzalen. Zo proefden ook zij de sfeer van toen. "Maar er kwam dit keer geen dokter aan te pas", zou een van de medewerkers die zelf nog gediend had in het Fort, vertellen. Een dokter? "Vroeger toen er nog twee keer per jaar een oefening werd gehouden, kwam eerst altijd een dokter kijken of het wel verantwoord was. Of het niet te vochtig was. Pas als hij toestemming gaf, kon de oefening doorgaan." Het werd voor de Fort-soldaten van 1997 overigens een kort nachtje. Pas zo rond half drie werd het rustig. En dat was destijds ongetwijfeld op een vroeger tijdstip het geval.

FORT ORDONNANS

Uitgave van de stichting 'Fort aan den Hoek van Holland, beheerder van het Nederlands Kustverdedigingsmuseum, Stationsweg 82, Postbus 9, 3150 AA Hoek van Holland. Telefoon/fax: (0174) 382898.

Voorzitter: Wil Meier.

Redactie: Marijke Brabander
Vormgeving: Koos Jeremiasse
Druk: Johan Koopmans en Willem v.d. Stap

Hans Onderwater per 1 december secretaris Stichtingsbestuur

Hans Onderwater is per 1 december als secretaris tot het Fortbestuur toegetreden. Hij stelt zichzelf voor: "De naam is J.G. Onderwater, doch ik ben gewend te luisteren naar de naam Hans. Geboren op 7 februari 1946 ben ik deel van het topje van de geboortengolf die ontstond na de capitulatie van Duitsland op 6 mei 1945. Ik denk dat mijn ouders enige vooruitziende blik aangaande onze geschiedenis niet kan worden ontzegd, want met de geboorte heb ik een grote interesse voor de Tweede Wereldoorlog mee gekregen. Een doorsnee jeugd werd achtereenvolgens in Dordrecht en Goes doorgebracht. Na Mulo en (toen) Kweekschool ben ik als onderwijzer werkzaam geweest in Kamperland, Capelle aan den IJssel en Stadskanaal. Deze tijd werd aanvankelijk nog onderbroken door de Koninklijke Landmacht, die in 1969/1970 alsnog een beroep op mij deed en mij na de kaderopleiding naar Duitsland stuurde. Vanaf 1977 werk ik in het Basisonderwijs te Barendrecht. Sinds 1970 gelukkig gehuwd met Marjoan. We hebben twee kinderen, een dochter van 27 en een zoon van 23. En een kleinzoon.

Gedurende mijn onderwijsjaren leidde de belangstelling voor geschiedenis tot het volgen van de MO-geschiedenis opleiding. Deze studie was aanleiding voor het maken van een scriptie, die in 1977 als boek verscheen en de jaren 1938-1948 in Oost-Groningen beschreef. In de loop der jaren is dit boek gevolgd door een tiental andere.

Voor de statistici onder u: Mobilisatie, Collaboratie, Liberatie (Stadskanaal 1938-1948); Schetsen uit de nacht (Barendrecht 40-45); En toen was het stil (Luchtoorlog boven IJsselmonde); Reis naar de horizon (Pilotenhulp); Om het Woord (100 jaar Chr. Onderwijs in Barendrecht); Operatie Manna/Chowhound (Voedseldroppings 1945) - ook verschenen in USA en Groot-Brittannië; Second to None (Geschiedenis no. 2 Squadron RAF) - verschenen in Groot-Brittannië; Herinneringen aan een wonder (Voedseldroppings)- ook verschenen in USA en Groot-Brittannië; Gentlemen in Blue (geschiedenis no. 600 Squadron RAuxF) - verschenen in Groot-Brittannië. In 1981 mocht ik het initiatief nemen tot de eerste herdenking van de voedseldroppings van april en mei 1945, beter bekend als Operatie Manna en minder bekend onder de Amerikaanse naam 'Chowhound'. Ook zijn er herdenkingen geweest in '85, '90 en '95. Hoogtepunt van die herdenkingen was ongetwijfeld de massale formatievlucht van vliegtuigen (oude en moderne propellervliegtuigen) over de toenmalige droppingsterreinen.

Mijn eigen belangstelling ligt rond de Tweede Wereldoorlog en daarvan vooral de luchtoorlog en de pilotenhulp. Voorts houd ik mij graag bezig met regionaal historisch onderzoek. Het werk rond de reconstructie van het Britse bombardement op Poortershaven van 3 februari 1945 is daarvan een voorbeeld. Momenteel zijn we bezig met het voorbereiden van een permanente tentoonstelling die naar we hopen in juli zijn beslag zal krijgen met een bezoek van Britse vliegers die op die 3e februari 1945 ons fort vanuit de lucht moeten hebben gezien toen zij na het bombardement weer naar hun thuisbasis vlogen. Daarnaast ben ik bezig de Geallieerde aanvallen op het Waterweggebied in kaart te brengen."

Reünies in april en mei

Ook voor 1998 staan er weer twee reünies op de agenda. Voor de oud-gedienden van de Marine, het Korps Mariniers en de Marvais wordt de reünie gehouden op 25 april.
De oud-gedienden van de landmacht worden op 16 mei in het Fort verwacht.

Openingstijden 1998

Het Kustverdedigingsmuseum is in 1998 van mei tot en met november elk eerste weekend van de maand geopend. Het gaat om de weekends van 2 en 3 mei, 6 en 7 juni, 4 en 5 juli, 1 en 2 augustus, 5 en 6 september, 3 en 4 oktober en 7 en 8 november.
Op de zaterdag is het museum geopend van 13.00 tot 16.00 uur en op zondag van 11.00 tot 16.00 uur.
De toegangsprijs bedraagt *f* 5,- voor volwassenen en *f* 2,50 voor kinderen van 4 t/m 12 jaar en 65-plussers.
Verder is het Kustverdedigingsmuseum geopend op Tweede Paasdag, maandag 13 april; in het museumweekend van zaterdag 18 en zondag 19 april; op Koninginnedag donderdag 30 april; op Tweede Pinksterdag maandag 1 juni en op Monumentendag zaterdag 12 september.

Rondleidingen op zondag

Vanaf 11 januari zijn er de komende maanden elke zondag rondleidingen om zowel 12.30 als 14.30 uur. Het kost *f* 5,-. Men hoeft zich niet vooraf aan te melden.

Rondleidingen op afspraak

Voor groepen van minimaal tien personen kunnen er op afwijkende tijden (eventueel ook in de avonduren, maar niet op zondag) rondleidingen worden georganiseerd. De kosten bedragen *f* 5,- per persoon. (Voor scholen *f* 3,50 per persoon). Voor een afspraak kan contact worden opgenomen met het Kustverdedigingsmuseum op (0174) 382898 en met J. Admiraal (coördinator rondleidingen) op (0174) 383387.
Men kan ook individueel op een rondleiding inschrijven. Voor boekingen kan men terecht bij het GWK. De kosten hiervan bedragen *f* 4,50.

Begunstigers van het museum

Het Kustverdedigingsmuseum wordt mede in stand gehouden door begunstigers. Men kan begunstiger worden door minimaal *f* 25,- over te maken op rekeningnummer 32.32.90.906 bij de Rabobank; rekeningnummer 81.03.12.328 bij de VSB-bank of Postbanknummer 12.64.57 ten name van de stichting Fort aan den Hoek van Holland.
Met een eenmalige bijdrage van minimaal *f* 500,- wordt men 'Begunstiger voor het leven'. Bedrijven kunnen zich aanmelden als sponsor. Dit kost minimaal *f* 300,- per jaar, waarvoor men een naamsvermelding krijgt op het sponsorbord. Zowel begunstigers als sponsors ontvangen een gezinskaart, waarop tijdens de openingsdagen gratis het Kustverdedigingsmuseum kan worden bezocht. Verder ontvangt men vier keer per jaar de 'Fort Ordonnans'.